

Abstrakt - udvidet resumé

Styrk færdselsundervisning i skoler - brug adfærdsdesign

Oplægsholder: Anette Jerup Jørgensen, chefkonsulent, Trafikenheden i Københavns Kommune, e-mail: g62n@kk.dk, mobil: 20460925

Formål med oplæg

Formålet med oplægget er at inspirere andre kommuner til, hvordan adfærdsdesignprincipper kan bruges til at tilrettelægge indsatser, der gør det nemmere for skoleledere og skolelærere at løfte skolens færdselsindsatser. I oplægget stiller jeg skarpt på, hvordan vi i Københavns Kommune bruger adfærdsdesignprincipper for at styrke færdselsundervisningen i byens folke- fri- og privatskoler og giver konkrete eksempler på, hvordan adfærdsdesigntænkningen kommer til udtryk i tilrettelæggelsen af kommunens forskellige indsatser.

Baggrund

Det er forældrenes ansvar at sikre børn bliver kompetente til at færdes sikkert til fods og på cykel i trafikken, men skoler har også en central rolle i forhold til at sikre, at alle børn modtager færdselsundervisning i skolen, så alle uanset socioøkonomisk baggrund lærer at blive kompetente til at færdes sikkert til fods og på cykel. Her halter det i København. I 2024 var det kun halvdelen af folkeskolerne gennemfører gå-prøver i indskolingen, 4 ud af 10 skoler gennemfører på mellemtrin og 1 ud af 4 skoler underviser i risikofaktorer i udskolingen.

Langt de fleste børn går og cykler i København – og det er heldigvis sjældent, at Politiet registrerer skolevejsulykker, hvor mindre børn kommer til skade til fods og på cykel i byen. Til gengæld begynder de store skolebørn at dukke op i ulykkesstatistikkerne fra 12-13-årsalderen, når forældrene slipper dem og de begynder at færdes mere på egen hånd og med venner i trafikken og derfra bliver de kun mere synlige som tilskadekomne i ulykkesstatistikkerne i ungdomsårene. Derfor er der brug for at styrke færdselsundervisningen i skolerne, så alle børn bliver kompetente til at færdes trygt og sikkert til fods og på cykel i trafikken, sådan så de kan navigere sikkert på egen hånd – også når forældrene slipper dem mere og mere.

Københavns Kommune i de seneste år sat en del initiativer i søen for at styrke færdselsundervisningen i alle byens skoler – og har flere nye tilbud på hylderne i 2025.

Fremgangsmåde

Oplægget tager afsæt i forskellige undersøgelser af børns transportvaner i København, børn og forældres oplevelser af tryghed på skolevejen og data fra politiregistrerede ulykker med tilskadekomne børn og unge i København. Derudover inddrages data om færdselsundervisning i Københavns Kommune fra Kommunernes Skoletrafiktest og viden fra Rådet for Sikker Trafiks skole- og forældreundersøgelser.

Oplægget stiller skarpt på skolens rolle i forhold til færdselsundervisningen – og kommunens rolle som understøtter af skolens indsats. Oplægget giver indsigt i de potentialer og barrierer, som skolerne kan have for at løfte færdselsindsatsen og de adfærdsdesigngreb, Københavns Kommune benytter sig af i udvikling af nye tilbud til skolerne, der skal nedbryde skolernes barrierer for at løfte indsatsen.

De adfærdsdesignprincipper, vi benytter for at få skoleledere og lærere til at løfte indsatsen:

- Nemhed trumfer alt
- Moment of power – hvornår er ofte væsentligere end hvad
- at gøre noget
- Personlig kommunikation virker bedst
- Sørg for at forpligte skoleledere og lærere – vi gør, hvad vi siger ja til
- Benytter reciprocitetsprincippet – vi giver til dem, der giver til os
- Gør det socialt – de andre gør det allerede – vi vil ikke falde udenfor normen

Adfærdsdesigngrebet kommer blandt til udtryk i Københavns Kommunes Trafik i skolen nyhedsbreve, i den årlige aktivitetsoversigt for færdselsundervisning og i de nye publikationer fra 2025: Pixie-vejledning til skoler og Læseplan for færdselsundervisning. Det kommer også til udtryk i måden vi tilrettelægger netværksmøder og kurser på og i nogle af de institutionaliserede krav, forpligtelser og forventninger skolerne møder fra Børne- og Ungdomsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltning i Københavns Kommune. De forskellige adfærdsdesignprincipper bliver eksemplificeret med henvisning til de konkrete tiltag, vi har sat i gang.